Ч. 130 (13.369) Львів, вівторок 23. травня 1933. Opłata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Пакт чотирьох держав актуальний.

ЛЬОНДОН, 21. V. ПАТ. Льондонська преса оцінює дуже корисно згоду Німеччини взяти проект Мекдональда за основу дальшої розбройної конференції, підкреслюючи рівночасно, що труднощі ще не минули, бо Франція находиться в трудній ситуації, доки Норман Девіс не зясує участи Зл. Держав у гарантії безпеки. Всеж таки преса настроєна оптимістично, а деякі часописи передбачають, що 12. червня розбройна конференція буде підписана.

У звязку з тим набирає знову актуальности пакт чотирьох держав. Наглу подорож Герінга до Риму лучать з пляном стрічі Мусолінія з Гітлером, а навіть говорять про можливість приїзду до Риму французького премієра Далядіє та англійського міністра закорд. справ Саймона, який завтра вечором виїздить до Женеви, щоби взяти участь в розбройних нарадах та засіданні Ради Союзу Народів у справі Данціга.

ПАРИЖ, 21. V. „Петі Парізієн“ повідомляє з Риму, нібито британський уряд поробив демарше у німецького, французького й італійського уряду в справі прискорення переговорів про пакт 4 держав. Тепер вже нема сумніву, що Мусолініїв пакт змінять значно наслідком Даледієрових застережень, Рузвельтового відручного письма та в звязку зі заявою Гітлера.

Жидівська скарга в Союзі Народів.

В понеділок, 22. т. м. збирається Рада Союзу Народів. На денному порядку петиція Бернгайма, нім. громадянина на Гор. Шлеську в справі протижидівських репресій у Німеччині. Референтом тієї справи предсідник Ради іменував представника Франції, що викликало велике невдоволення Німеччини. Інші петиції жидівських організацій передано до розглянення комітетові трьох, що складається з представників Італії, Швеції та Норвегії. Петицію Бернгайма будуть розглядати в половині тижня.

Крім того на денному порядку нарад находиться справа Данціга.

—o—

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ. 21. 5. ПАТ. Вчора приїхав до Відня мадярський премієр Гембеш. „Політіше Кореспонденц“ підкреслює приватний характер гостини та додає, що премієр говорив із канцл. Дольфусом у справі австрійсько-мадярського торговельного трактату. „Н. Фр. Пресе“ здогадується, що оба державні мужі обговорили м. і. способи протиділання пропаганді нац. соціялістів і забезпеки незалежности обох держав.

НЕМА НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ.

БЕРЛІН, 21. 5. ПАТ. Пруський премієр Герінг вернувся вчора з Берліна з 2-денної подорожі до Риму. В розмові з представником „Кельніше Цтг.“ заперечив, начеб було непорозуміння між Німеччиною та Італією. Нема вже теж між нами, підкреслив премієр, ніякого австрійського питання. Гітлерова промова створила нове положення, яке згідно з бажанням німецького уряду треба негайно розбудувати в дусі Рузвельтового відручного письма та Мусолініевого пакту 4-х.

ДАЛЯДІЄ ПРОТИ РЕДУКЦІЇ ВІЙСЬКОВОГО БЮДЖЕТУ.

ПАРИЖ, 21. V. ПАТ. На засіданні сенату ухвалили 5 проц. редукцію видатків держави.

Ген. Буржоа вніс поправку, щоби споміж редукції вилучити видатки на військо та на закупно нових воєнних матеріялів.

Премієр Далядіє сказав, що нац. французька оборона вповні забезпечена, одначе він є проти дальших редукцій бюджету на вишколення армії і на закупно нових воєнних матеріялів. Можливо, що розбройна конференція доведе до успішних вислідів. Тепер усяке ризико може бути погубне.

Без уваги на спротив сен. Боннета сенат ухвалив поправку ... видатків на маринарку.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗМЕНШУЮТЬ АРМІЮ.

ПАРИЖ, 21. V. ПАТ. Із Вашингтону повідомляють, що през. Рузвельт без огляду на вислід розбройної конференції рішений зредукувати армію Злучених Держав. Стан старшинського корпусу зредукують до передвоєнної скількости.

ДЕ ВАЛЕРА ЇДЕ ДО ПАРИЖА Й РИМУ.

ДЕБЛІН, 21. V. ПАТ. Премієр Де Валера відплив учора на суходіл. У Парижі стрінеться з президентом французької республики. Шеф ірляндського уряду візьме теж участь у святі сотних роковин т-ва св. Вінкентія а Павльо. З Парижа Де Валера поїде до Риму, де його прийме папа та відбуде паломництво з нагоди святого року. В Римі переговорюватиме теж із Мусолінієм.

ЗІНОВЄВ ПОКАЯВСЯ.

Слідом Каменева звернувся до більшовицької партійної влади з висловами покаяння та з проханням приняти його назад до партії Зіновєв (Апфельбавм). Він заявив, що зміняє свої погляди наслідком гітлерівського перевороту в Німеччині та що співчуває з комуністами, які сидять в німецьких вязницях. Загально думають, що Зіновєва приймуть назад до партії, а саме з огляду на переслідування комуністів в Німеччині, де Комінтерн задумує відновити свою діяльність.

ФРАНЦІЯ НЕ ДІСТАНЕ МОРАТОРІЇ І НЕ БУДЕ ПЛАТИТИ.

ПАРИЖ, 21. V. ПАТ. З Вашингтону повідомляють, що Білий Дім відмовився дати коментарі в справі телеграм американської преси, згідно з якими французький уряд переконався, що Франція не дістане мораторії у справі платности рати 15. червня.

У звязку з тим, як зачувати, французький уряд не буде платити ні рати з 15. грудня ні з 15. червня. Вістка ця в політичних колах зробила велике враження.

—o—

Ревізії й арештування в Самбірщині.

В останніх часах поліція перевела ревізії в читальнях „Просвіти“ у Викотах і Пинянах та в мешканців громад Бусовиська, Лужок Горішній пов. Старий Самбір та громад Воютичі, Бабина, Пиняни і Баранчичі пов. Самбір. Наслідком ревізій арештовано семинаристку Марію Мицаківну, гімназиста Миколу Гнатова та Івана Гнатова. Арештованих відставлено до слідчої вязниці в Самборі.

АРЕШТУВАЛИ ГРОМ. СЕКРЕТАРЯ.

СТАНИСЛАВІВ, 21. 5. ПАТ. У селі Княже, пов. Снятин, арештували Жигмонта Волощинського, секретаря громади й податкового інкасента під закидом крадежі 8.000 зол.

—o—

ПРОЦЕС Б. ВОЄВОДИ БОРКОВСЬКОГО У ЛЬВОВІ.

Як „Діло“ повідомляло вже, польський державний скарб виступив на судову дорогу проти бувш. львів. воєводи Дунін-Борковського за це, що вживав державного отоплення та освітлення в приватному мешканні, як був познанським воєводою. Тому, що Борковський має зем. посілість у Тернопільщині, процес почався в тернопільському суді. Обвинувачений виступив із закидом, що лише окр. суд у Львові компетентний розглядати цю справу. Вересок цей взяли під увагу й справу передали цив. судові у Львові.

—o—

ДОЛЯР ІДЕ ВГОРУ.

Банк Польський платив за доляра в суботу 7.75 зол. На приватній біржі доляр дійшов до 7.78, а пополудні нотували вже 7.84—7.85.

Фунти стерлінги нотували 30.25—30.30 зол., німецькі марки 2.05 і пів зол., Швайцарія 172.40, австр. шілінг 98.80, золотий рубель 4.88, золотий доляр 9.17 зол.

ТАНКОВИЙ МАРАТОН РОЗБИТИЙ.

Тревав 18 діб.

В цирку Станевських у Варшаві відбувалася уже третій тиждень небувала в Польщі імпреза — танковий маратон. Визначено головну нагороду 30.000 франків для пари танцюристів, що буде найдовше без перерви танцювати. До маратону станули коло 40 пар, чужинців і поляків і 2. травня вечором розпочалися танці при музиці та численній публиці.

Загально думали, що маратон потреває тільки кілька днів, бо всі такі імпрези за границею кінчилися після стокількадесяти годин. На диво, варшавські танцюристи показалися витревалішими і маратон затягнувся на тижні. Танці відбувалися з 15-мінутовими перервами що години, які танцюристи використовували на спання, їду, тощо. Більша половина пар відступила від танечних змагань уже в перших днях, опісля кружляло по цирковій арені довший час кільканадцять пар, а вкінці залишилося тільки девять пар, переважно чужинні фахові танцюристи, які пописувалися вже не в одному маратоні. Між польськими танцюристами визначався студент з Варшави, Гнев, що рішився конче здобути головну нагороду. Тимчасом організатор маратону Муккі, італієць, виключив його в останньому часі від дальшої участи за якусь неформальність. Було очевидним, що Муккі, який заробляв на тій імпрезі по кілька тисяч зол. денно, хотів призначити нагороди тільки чужинним фахівцям, з виключенням польських. А що санітарна влада вже раніше вказала на негігієнічні умовини імпрези, минулої суботи поліція припинила маратон, усунувши з цирку танцюристів і публику та забрала касу. Маратон тревав 423 години або 18 днів і ночей.

Справу нагороди для його учасників вирішить тепер влада.

КОНФІСКАТА „ДІЛА“.

Попереднє (129) число „Діла“ сконфіскувало городське староство, скреслюючи кілька місць у передовиці та одну новинку.

ПОЖЕЖА.

СТАНИСЛАВІВ, 21. V. ПАТ. Нині в год. 6. рано повстала пожежа на стриху 4-поверхової камениці Гавсвальда при вул. Сапіжинській, що охопила весь будинок. Пожежні сторожі вогонь зльокалізували. Вогонь знищив зовсім мешкання на 4. поверсі. Причина пожежі невідома.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ

розігралася в Богородчанах. Донька місцевого адвоката Елеонора М. кинулася до глибокої керниці, звідки її добули і відставили в безнадійному стані до шпиталю. Вона залюбилася в приватному урядовці Карлі Д. зі Станиславова, що є жидом, але родичі не позволяли їх вінчання, хоч він хотів вихреститися.

ВИБИЛИ ШИБИ В ДРУКАРНІ.

У суботу веч. невідомі люди вибили великі виставові шиби в друкарні Єгера при вул. Сикстуській у Львові. Шкоди є на 5.000 зол. Поліція веде слідство.

—o—

СПОРТ.

ЗА МИСТЕЦТВО ЛІГИ.

ЛЬВІВ. Чорні — 22 п. п. 2:1 (2:0).
ЛОДЗЬ. Л. К. С. — Погонь 5:0 (1:0).
ВАРШАВА. Варшавянка — Легія 0:0.
КРАКІВ. Краковія — Гарбарня 1:1 (0:1).
ПОЗНАНЬ. Рух — Верта 2:1 (1:0).

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Ольд-бої 1:0 (0:0).
ЛЬВІВ. Другий Союз — Польонія 2:2 (1:2).
ЯРОСЛАВ. Ресовія — Огнісько 4:2 (0:1).
ЛЬВІВ. Лехія — Погонь I Б. 5:1 (1:1).
СТАНИСЛАВІВ. Ревера — Білий Орел 3:0 (2:0).

КАТАСТРОФА НА КІННИХ ПЕРЕГОНАХ.

У Варшаві в неділю на Мокотівському шляху підчас кінних перегонів на 800 м. перед метою прийшло до карамболю, наслідком якого перевернулося 8 коней. Два джокеї поранилися так тяжко, що мабуть не вдасться вдержати їх при життї. Кількох їздців було легше ранених.

Закарпаття.

Перше українське свято у Вилоку над Тисою.

Дня 6. травня ц. р. уладила читальня „Просвіти" у Вилоку, в тім цілком змадяризованім містечку на самій мадярській границі, перше українське свято. Організував його учитель Микола Вайда при помочі голови читальні п. І. Шаркадія й інших членів виділу читальні та учителя Булеци.

Свято зачалося Службою Божою в місцевій гр.-кат. церкві. Відтак уставився похід, в якім ішли пластуни з поблизьких міст і сіл та багато селян зі самого Вилоку та з ближчих і дальших сіл. Всіх учасників походу було до 1.400. Похід перейшов цілим містечком аж до мосту на Тисі та зайшов до місцевого парку, де відбулося народне гуляння, ріжнородні виступи та змагання пластунів і т. д.

Вечором відбулася святочна академія у великій салі місцевої гостинниці. Саля була повна учасників. Академію отворив голова читальні п. І. Шаркаді, який привитав зібраних. Святочну промову виголосив учитель Вайда. Відтак слідувала багата програма, з якої слід відмітити гарно виведені танці „катарину" й „гопака", що їх виконали місцеві дівчата, члени читальні, в красних народніх українських строях. Також подобався живий образ „Каменярі", який викликав у присутніх велике враження. Поему І. Франка виголосив учитель Булеца при акомпаніяменті ударів молотів. Накінець були виставлені дві одноактові комедії, а потім була широка забава з танцями аж до ранку.

Ціле те свято, досі в тих околицях небувале, мало великий успіх, що його завдячує добре переведеним приготуванням святочного комітету.

Вистава французької афіші.

Минулої неділі відчинили у Міськім Промисловім Музеї у Львові виставу французької афіші, що має дати огляд історичного її розвитку. До вистави дав почин місцевий французький консулят спільно з „Товариством поширення французької культури". Зразки позичені з ріжних французьких музеїв. На виставі бачимо афіші та мистецьку рекляму від XVII. віку до XX-го включно. Вистава поміщена в трьох салях, на коридорах і вестибулю. Вона дуже ріжноманітна; її організатори подбали, щоби дати глядачеві погляд на найбільше характеристичні риси французьких мистців.

Глядач має весь час враження незвичайної легкости. Коли в одній добі ця легкість промовляє з плякат дотепною анекдотою або карикатурою, у другій ніжною сальоновою композицією, то в сучасних зразках рекляммн бачимо незвичайну простоту засобів — кілька ліній і плям вупиняє навіть глядача, що квапиться. Є це одна з тих мистецьких вистав, до якої відвідувачі не потребують окремого підготовлення. Афіші, плякати, ріжні форми малярської реклями промовляють до нас щодня на вулиці; їх мета — звернути нашу увагу новиною, оригінальністю, вигадливістю композиції. Всі ці прикмети має французька реклама, легка, приємна та ефектовна.

Ширіть наш часопис!

НОВИНКИ

— **Травневий холод шкодить вегетації.** Центральні хліборобські установи на основі звідомлень з ріжних сторін краю повідомляють про шкідливий вплив травневого холоду на вегетацію збіж та інших ростин. Озимини і весняні засіви розвиваються дуже поволи. При сприятливій погоді в половині травня нормально вже колосилося жито, сьогодні ще далеко до колосся. Передбачують гірші та сильно спізнені жнива. Одно тільки корисне, що нема нічних приморозків, які знищили би цвіт овочевих дерев.

— **Хто виграв на льотерії?** В третьому дні тягнення клясової льотерії впали виграні на такі числа: 5.000 зол. на ч. 30725. 2.000 зол. на ч. 66965. 1000 зол. на ч. 64402, 111388, 112002, 130826. 500 зол. на ч. 38846. 49505, 60821, 97832, 105511. 400 зол. на ч. 2138, 4317, 4338, 27046, 35516, 444147, 49477, 52801, 61824, 80404, 80042, 98030, 101.587, 114094, 141295. 200 зол. на ч. 13295, 30660, 41201. 99412, 105043, 115997, 148545, 15230.

— **Скільки в Польщі нечинних фабрик.** У березні було в Польщі нечинних 1.056 фабрик, м. н. 168 пряділень і ткалень, 10 гарбарень, 201 тартаків, 5 броварів, 24 млини та 11 рафінерій нафти.

— **Число божевільних у Польщі** зросло в останньому році з 13.286 до 14.414. Найбільший процент хорих на умі припадає а західні воєвідства (49 проц.), найменше на воєвідства східні (ледви 2 проц.). Пояснюють це між іншим недостаточною евіденцією на сході. Звертає увагу теж велике число умово хорих жидів, а саме 22 проц.

— **Населення Югославії.** На основі привітної статистики, оголошеної в часописі „Політіка", в Югославії мешкало з днем 1. січня ц. р. 12,200.000 людей. Крім того в сусідніх краях живе 1,280.000 а в інших краях 1,500.000 югославян. Інша річ, кого зачисляє та статистика до „югославян" та чи всі ті „югославяни" хотять належати до „югославянської" нації.

— **Анальфабетизм у Франції.** Французька Ліга для поборювання неграмотности у Франції ствердила, що 15 проц. населення Франції не вміє ні читати ні писати. Анальфабетизм українського народу в Галичині доходить, як відомо, до 35 проц.

— **Хто має 17 літ, може ходити до кіна.** Швайцарська влада приготовляє заборону, на основі якої не вільно дітям понижче 17-го року життя ходити на кінові вистави. Можуть ходити лише на спеціяльні діточі вистави, на які дозвіл дасть влада.

— **На закупно мистецьких творів** з вистави париських мистців зложили доси на лісти студенток Ір. Бородієвич і Тетяни Терлецької, Нат. Горбайчук і Софії Турчин зол. 36.50: Народна Торговля 5, С. Лициняквоа і Н. Б. по 3, С. Магаляс і студ. мед. К. Муцовський по 2, Хамула і Пясецький по 1.50, М. П., д-р Кордюк, Пашкевич Медвідь, д-р Щурат, Дурбак, Давидовський, Чумова, Чучман, Почапський, Біленький, В. Назар, Терлецька, Яцків і нечиткі підписи по 1 зол. Бандрівська 50 сот. — На лісту Голіян і Садовської зложили по 1 зол.: Турин, Кульчицька, Івгнович, Чемеринська, Мигилевич; 70 сот. Панч, по 50 сот.: Голіната, Ріппель, Кубаєвичі та 30 сот. Стефанишина. Усю готівку 44 зол. передано до каси Нац. Музею. — Спортовий кружок при семинарії СС. Василіянок „Галичанка" зложив 20 зол.

Дописи.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА.

„Свято Матери". В неділю 14. ц. м. відбулося в читальні „Просвіти" у Левандівці „Свято Матери", влаштоване місцевим Кружком „Союзу Українок". На програму зложилися виступи дитячого хору під проводом п. Івана Гнідеця та виступ струнної орхестри під проводом того самого дириґента. Дуже змістовне вступне слово виголосила п-і Лотецька, делеґатка зі Знесіння. На другу частину свята зложилися інсценізації та вистава „На Свято Матери". Свято пройшло вдатно, саля була заповнена вщерть. Всім, що причинилися до влаштування свята, належиться щире признання.

ЛЬВІВЩИНА.

Луговий фестин в Руданцях. Досі село Руданці не уладжувало фестину, бо не було кому цим занятися. Цього року засновано там „Луг", якого заходом відбувся цей перший фестин. В програму його входили: вправи луговиків палицями, луговичок хустинками та ритмічні до пісні: „Накрила нічка", вежі малих луговиків і врешті масові вправи луговиків, луговичок та доросту. Всіх вправляючих було 135, у тому числі 50 дітей у шкільному віці. Закінчено вправи дефілядою, що так, як і вправи, вийшла справно. Хоча погода була непевна, на святі було багато людей з Руданець і сусідніх сіл. Врешті до приявних промовив о. Демчишин, що подякував усім гостям за їх гостину в селі, а молодь закликав працювати в „Лузі" ще активніше; у відповідь Лугові лави заспівали грімко луговий гимн „Ой у лузі червона калина", а після нього „Ще не вмерла", яке підхопили всі приявні. Хвилина, коли з соток грудей неслися слова гимну за весняним вітром, під лопіт 3 блакитно-жовтих прапорів на площі, була така зворушлива, що декому станули сльози в очах. Врешті лугові лави відійшли під звуки орхестри, залишаючи незабутнє враження. Інші села повинні йти за приміром Руданець та організувати молодь так, як це, щораз краще під національним оглядом, село.

СТРИЙ.

Загальні Збори Українського Касина. Дня 29. квітня ц. р. на Загальних Зборах Українського Касина у звязку з полагодженням справи чести між двома членами прийшло до виміни думок, при чому націоналісти устами свого представника з легковаженням висказувалися про громадянський суд, котрий повинен всякі справи у нас полагоджувати безвідклично. Додаємо тут, що речником націоналістів був маґістр прав, котрий виступає всюди як 100-проц. патріот. Одначе здорова думка перемогла, бо резолюція про важність громадянського суду перейшла всіми голосами проти чотирьох.

Загальні Збори Братства ім. св. Миколая. Дня 30. квітня ц. р. відбулися по 7-літній перерві Заг. Збори церковного братства ім. св. Миколая. Заходами управителя парохії згуртувалося при братстві около 320 членів, свідомих цілі й завдань братства в теперішню хвилину. Вибрано новий виділ, котрий зачинає вже працювати і перевів деякі ухвали, що причиниться до оживлення релігійного і національного життя в місті Стрию.

Купно хати для Т-ва Слуг. По довгих заходах і стараннях управи, головно ж голови Товариства слуг п-і О. Бачинської, зібрано суму 700 долярів і дня 5. травня куплено мурований дім з 4 кімнатами в найдогіднішім місці, бо коло самої церкви, за квоту 650 долярів. Разом з переносною таксою заплачено 700 долярів. Дім цей вільний від льокаторів і по переведенні відповідних адаптацій буде в ньому уладжений приют для дівчат-членів, які є хвилево без заняття. Крім того в домі буде приміщене також бюро посередництва праці і можливо також дешева кухня. На надзвичайних заг. зборах Т-ва іменовано одноодушно Вп. О. Бачинську почесним членом Товариства й ухвалено помістити її портрет на почеснім місці в кімнатах власного дому.

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10. Видає Видавнича Спілка „Діло". За редакцію відповідає Олександер Костик.